

Кафедра харчових технологій

Назва курсу	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці (ОК8)
Мова викладання	українська
Викладач	Костенко І. А. к.т.н., доцент
Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр, освітня програма «Харчові технології та інженерія», 2023 р.
Профайл викладача	http://ht.stu.cn.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=8&Itemid=5
Контакти викладача	контактний телефон – 0985034841, e-mail atdrj@ukr.net

1. Анотація курсу – Безпека життєдіяльності та основи охорони праці є комплексною дисципліною направленою на вивчення особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства та збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій.

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності.

Тема 1. Вступ. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності (БЖД). Предмет, зміст та задачі курсу. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.

Тема 2. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Основні положення концепції ризику та поняття про ризик. Оцінка ризику. Означення та вимірювання ризику. Управління ризиком та можливі шляхи його зменшення.

Тема 3. Загальна характеристика надзвичайних ситуацій, їх класифікація. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику.

Тема 4. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці.

Тема 5. Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Предмет охорони праці. Законодавство України про охорону праці. Нормативна база України про охорону праці.

Тема 6. Правові та організаційні аспекти охорони праці. Нагляд і контроль за охороною праці. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві. Навчання з питань охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві.

Тема 7. Повітря та освітлення робочої зони. Мікроклімат робочих місць. Освітлення робочих місць.

Тема 8. Електробезпека. Пожежна безпека. Захист від шуму, інфра-, ультразвуку, вібрацій. Радіаційна безпека.

2. Мета та цілі курсу – Мета дисципліни полягає у набутті ЗВО компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з

урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, відповідальності за особисту та колективну безпеку, а також забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання у повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має набути або розширити наступні загальні (ЗК) фахові (ФК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 9. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ФК 10. Здатність розробляти проекти нормативної документації з використанням чинної законодавчої бази та довідкових матеріалів.

3. Результати навчання – Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР16. Дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.

ПР27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

В результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти має **знати**:

1. культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;

2. знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

3. вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;

4. здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

вміти :

1. орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки та охорони праці;

2. ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої уражальної дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі;

3. оцінювати безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;

4. ефективно виконувати функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;

5. проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

4. Обсяг курсу. Загальна кількість кредитів – 3.

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	16
лабораторні заняття	14
Самостійна робота	60

5. Пререквізити - Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін: «Вища математика»; «Фізика»; «Хімія». Дисципліна може використовуватися під час підготовки випускної роботи бакалавра.

6. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: - поточний контроль – 90 балів (відповіді на тестові завдання з кожного модулю, виконання завдань лабораторних робіт) - підсумковий контроль – 10 балів (залік).
Практичні заняття	Теоретична підготовка до кожного заняття; усне/письмове опитування; успішне виконання індивідуальних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	ЗВО допускається до заліку за умови здавання всіх лабораторних робіт і здачі модульних контролів. У разі, якщо протягом семестру ЗВО не набрав 35 балів, то йому дозволяється перескладання модульних контролів, які носять тестовий характер. Також необхідно здати всі передбачені методи контролю.

7. Політики курсу - У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (50), він не допускається до складання заліку під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання заліку з дисципліни за графіком, установленим дирекцією ННІ, допускається не більше двох разів (при другому перескладанні – комісії, яка створюється розпорядженням директора).

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема, списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До ЗВО, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів) згідно з Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf>.

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших

здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю.

Політика відвідування та відпрацювання пропущених занять

Відвідування всіх занять є обов'язковим. ЗВО, які навчаються за індивідуальним графіком, можуть звільнятися тільки від відвідування лекційних занять. Для тих ЗВО, які пропустили хоча б одне практичне заняття, проводиться процедура відпрацювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в он-лайн формі або у змішаній формі за погодженням із викладачем.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання відповідних компетенцій можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»

<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/07/poryadok-vyznachennya-akademichnoi-riznyczy-ta-vyznannya-rezultativ-poperednogo-navchannya.pdf>

шляхом

співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей.

8. Рекомендована література

1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці (модуль основи охорони праці) : метод. вказів. (рекоменд.) до вивч. навч.дисципл. для підгот. бакалаврів (першого рівня вищої освіти) за спеціальністю 081 «Право» денного відділення / [О.В. Байло, О.М. Потопахіна]. – Одеса : Фенікс, 2019. – 66 с.
2. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Курс лекцій: Навчальний посібник / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.
3. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с
4. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / В. В. Зацарный, О. В. Зацарна, О. В. Землянська, Д. В. Зеркалов. – К.: Основа, 2016. 204 с.
5. Fundamental principles of occupational health and safety / Benjamin O. Alli; International Labour Office – Geneva: ILO, 2018.